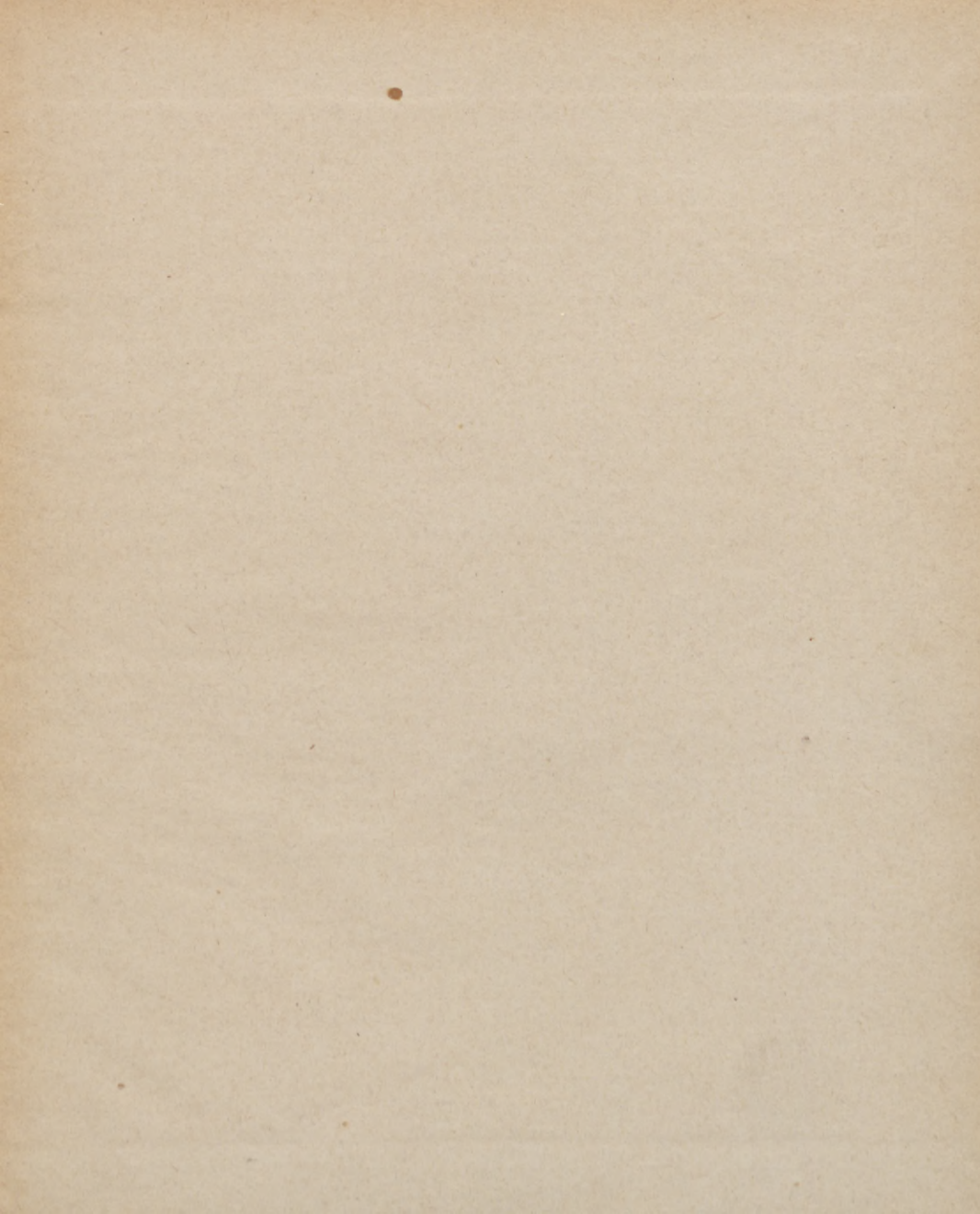
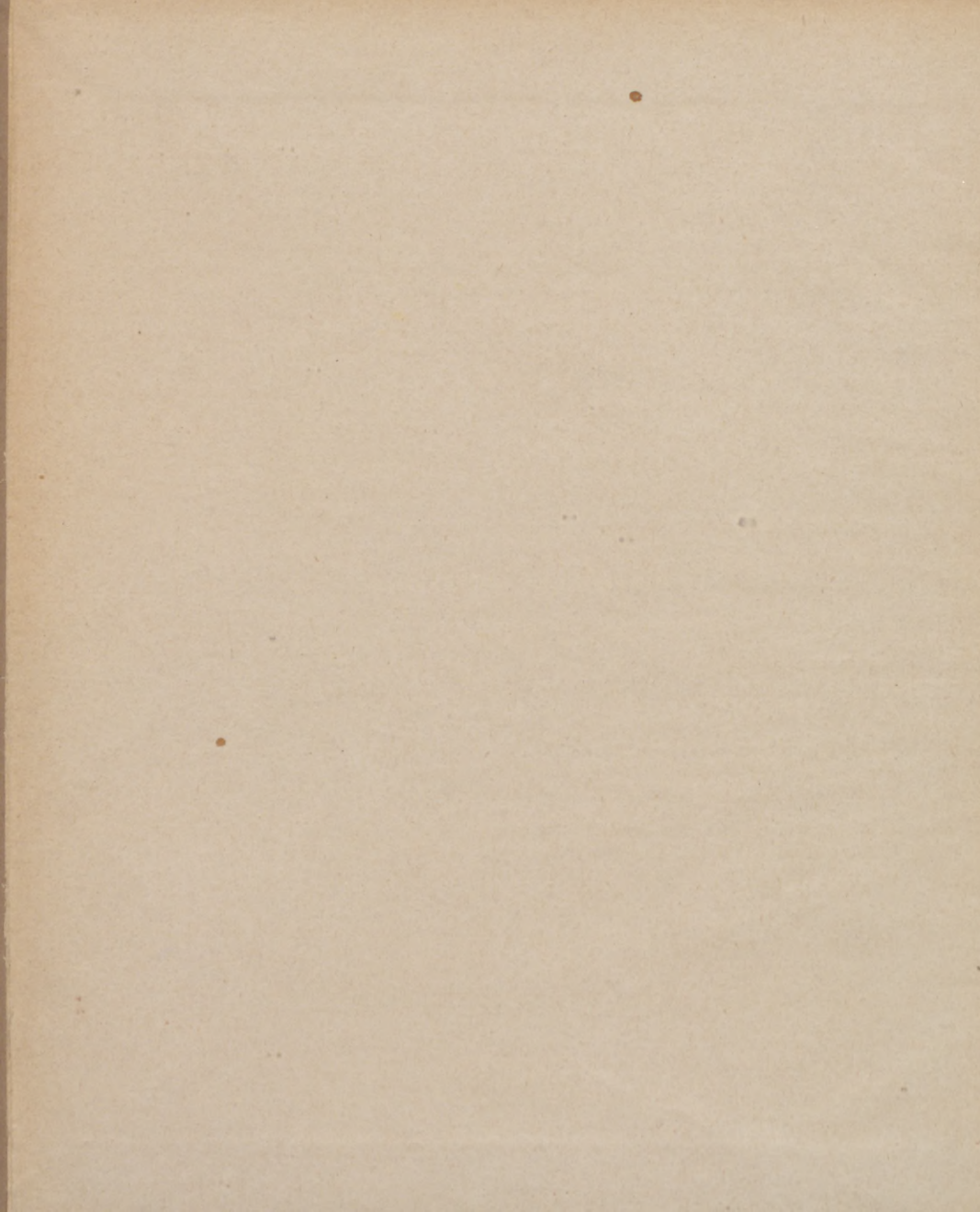

R.M.L. 7.

444.

F.

DISPUTATIO THEOLOGICA
De
SPONSA CHRISTI 57
Sive
De
ECCLESIA,

Quam
Auxiliante Sacro-Sanctâ Trinitate,

&
PRÆSIDE
M. JACOBO SCHNITZLERO
Philosophiæ in Gymnasio Cibiniensi
Professore

Publicæ disquisitioni subjicit

PAULUS FABRICIUS
SAROSIENSIS

Ad diem 26 Febr. Horis Locoque consuetis.

CIBINI,

Apud ABRAHAMUM KERTESZ SZENCIENSEM.
M. DC. LXVII.

V I R I S

Admodum Venerandis, Clarissimis atq; Præstantissimis

- Dn. LAURENTIO GREGORII, olim Pastori Ecclesiæ
Nagy-Schenkenensis meritissimo.
- Dn. JOHANNI LEPRICH, Pastori Ecclesiæ Mariævallen-
sis vigilantissimo, ejusdemque Capituli Decano gravissimo.
- Dn. GEORGIO TUTIO, Ecclesiæ Kis-Schenkenensis Pastori
fidelissimo, nec non ejusdem Capituli Seniori dignissimo.
- Dn. BARTHOLOMÆO BAUSNERO, Ecclesiæ Requi-
niesium Pastori observatissimo.
- Dn. THOMÆ DENGELIO, Pastori Ecclesiæ Brullya-
ensis laudatissimo.
- Dn. JOHANNI DEIDRICIO, Pastori Ecclesiæ Holtz-
magenensis solertissimo.
- Dn. DANIELI WONNERO, Pastori Ecclesiæ Verdenensis
fidelissimo.
- Dn. JOHANNI ABRAHAMI, Ecclesiæ Pfäsmariensis Pa-
stori meritissimo.
- Dn. JOHANNI CUNRADO, Verbi Divini Ministro Scha-
rosienſi dignissimo.
- Dn. PAULO HOMIO, p. t. Cantori Cibiniensi observando.

*Dominis Patronis, Fautoribus, Amicis & Promotoribus
Studium hocce Theologicum offert*

PAULUS FABRICIUS

RESPONDENS.

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

P R Æ L O Q U I U M.

INter reliquas Controversias quæ agitantur hodierno tempore inter Theologos Orthodoxos & Pontificios, haud certè postremi momenti est illa de Ecclesia. Dici enim non potest quantopere certent & laborent pugiles Romanenses, ut simplicioribus persuadeant, Romanam Ecclesiam esse illam quæ sit columna & firmamentum veritatis & contra quam porta inferorum nihil prevalere possint, etsi sciant & sufficientissimè demonstratum habeant in medio illius pseudo-catholica Ecclesia sedere bestiam illam abominabilem, Antichristum, sceleratum illum hominem peccati & filium perditionis, qui se extollit supra quicquid dicitur Deus aut numen, adeò ut in templo Dei tanquam Deus sedeat, 2 Thess. 2. 3, 4. 8. Hinc tumultuantur imprimis apud simplicem populum doctrinam nostram Evangelicam esse novam, quæ cœperit tantum tempore Lutheri & antea nullibi fuerit; proinde nos defecisse ab Ecclesia Apostolica Novi Testamenti, quam ipsi adhuc dum per continuam successionem à tempore Apostolorum apud se habeant. Quàm verò iniquè & mendaciter hæc ipsa dicantur, præsentis disquisitione manifestum fiet, in quâ quæstiones quasdam ex Articulo de Ecclesia publica luci exponimus ad illustrationem veritatis & confusionem spiritus tenebrarum, tum denique etiam ad emolumentum juventutis nostræ Scholasticæ. Quod ut obtineamus de Ecclesia, nos existentes in Ecclesia, annuat ille qui eandem proprio mercatus est sanguine!

Q U Æ S T I O I.

Quid de voce Ecclesia notandum?

VOx Ecclesia origine Græca est, à præp. ἐκ & verbo καλέω, i. e. voco, quasi evocationem, congregationem, con-

ventum vel collectionem dicas. Ebraïis vocatur *Cahal* per Koph, i. e. convocatio scil. hominum, & *Edah*, quod indicationem & conventum, iterum scil. hominum, denotat. Quæ duo vocabula expressè in S. Scriptura leguntur Proverb. 5/14. Confer Levit. 8/3. 4. In V. T. 70 Interpretes in græcâ linguâ usurparunt vocabulum συναγωγή, quod literis latinis Synagoga nuncupatur, quo termino etiam Apostolus Jacobus cap. 2/2. utitur quando inquit: *Si ingrediatur quis in cœtum vestrum* (εἰς τὴν συναγωγὴν ὑμῶν) *aureum gestans annulum.* Aliàs de Judæorum conventiculis vox hæc in N. T. apud singulos Evangelistas & in Actis Apostolorum occurrit, ut Matth. 12/9. Marc. 3/1. Luc. 13/10. Joh. 18/20. Act. 9/2. &c. Apostoli autem in N. T. substituerunt quasi vocem Ecclesiæ; hinc quia Ecclesia etiam alium quemvis cœtum denotare potest, vocatur Ecclesia N. T. nunc Ecclesia Dei, Act. 20/28. 1 Cor. 10/32. Cap. 11/16. nunc Ecclesia Christi, Rom. 16/16. Coloss. 1/24. Christus etiam ipsemet Ecclesiam vocat *SUA M*, Matth. 16/18. Cum itaque vox hæc *Ecclesia* latinè propriè *Evocationem* significet, patet magis vocationis istius objectum seu cœtum vocatorum quàm actum vocandi ipsum intelligi, etiamsi huic cœtui nemo aggregari possit, nisi à Deo vocetur.

Usurpatur autem vox hæc *Ecclesia* tum in Scriptura tum extra eandem potissimum tripliciter. (1) *Generaliter*, quando scilicet quicumque & qualiscunque cœtus intelligitur ut e. g. Psal. 26/5. pro congregatione maleficorum, Apoc. 2/9. cap. 3/9. pro Synagoga Sathanæ. Confer Act. 19/32. 39. 40. (2) *Specialiter*, pro cœtu eorum, qui per verbum & sacramenta ad salutem æternam vocantur, quo in cœtu qui sunt distinguuntur ab infidelibus, Judæis & paganis, qui à Christianismo abhorrent, & ita sunt in Ecclesia quoad professionem, omnes illi qui verbum Dei audiunt & Sacramentis utuntur. (3) *Specialissimè*,

cialissimè, pro coetu Electorum pièque & verè fidelium, quo
sensu Ecclesia est Columna & firmamentum veritatis. Hic
coetus quidem semper (extra casum necessitatis & violentiæ)
ibi est ubi est verbum Dei & Sacramentorum usus legitimus
sed non solus. Nam hæc illatio ordinariè valet: Ubi Electi ibi
verbum Dei & Sacramenta: non autem contra: **Ubi verbum**
Dei & Sacramenta, ibi quivis Electus.

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

Q U Æ S T I O II.

Quâ ratione Ecclesia definiatur & dividatur?

Ecclēsiā Augustana Confessio Artic. VII. breviter ita
definit: Ecclesia est congregatio Sanctorum, in quā Evan-
gelium rectè docetur, & rectè administrantur Sacramen-
ta. Leonh. Hutterus in locis Theolog. pag. 511. prolixius
hoc modo: Ecclesia vera N. T. est coetus eorum hominum
omnium, qui per ministerium Evangelii, purè prædicati, &
Sacramentorum legitimè administratorum, ad societatem
regni Christi vocantur, congreganturque, in quo coetu non
possunt non esse electi & verè in Christum credentes, & sic
æternū salvandi: sic tamen ut istis sint permixti mali & non
sancti, eandem tamen doctrinam profitentes. Hinc extrā
hunc coetum vocatorum non sunt quærendi Electi, & rectè
dixerunt veteres: Non habet in cœlis patrem, qui non in
terris agnoscit matrem. Alii hoc modo: Ecclesia est coetus
hominum à Deo per prædicationem verbi & administratio-
nem Sacramentorum ex universo mundo vocatorum & con-
gregatorum ad regnum Dei, in quo sunt Electi & simul
non sancti, sed tamen in professione fidei consentientes.
Friedl. in Medull. p. mihi 368.

Dividitur Ecclesia (1) in militantem & Triumphantem.
Illa comprehendit fideles in his terris militantes & pugnantes

contra diabolum, mundum, carnem & mortem, 1 Job. 5/4. Hæc complectitur beatos in verâ fide mortuos & in æternâ vitâ triumphantes, Apoc. 14/13. (2) Ecclesia militans dividitur in Ecclesiam Veteris & Novi Testamenti. Illa Nationem Judæorum potissimum spectabat, Psal. 76/2.3. Psal. 147/19.20. Hæc ex omnibus gentibus & nationibus congregatur, Psal. 19/5. Rom. 10/18. Matth. 28/19. Marc. 16/15. Coloss. 1/6.23. (3) Ecclesia est vel vera vel Hypocritica. Illa antea definita est, Hæc est quæ sibi nomen Ecclesiæ perperam arrogat, Psal. 26/5. Joh. 16/2. (4) Ecclesia est vel Visibilis vel Invisibilis, sive externa & interna. Ita dicitur Ecclesia militans ratione judicii oculorum & sensuum, visibilis *non tamen*, ut Dn. D. Brochmandus loquitur, *quia homines ipsi, è quibus coalescit hic cætus, videri possunt, quam quia ipsorum externa professio ordo & communio, aliaque id genus aperta fidei indicia, sensibus exposita sunt*, Act. 5/11. Invisibilis dicitur, quod à solo Deo, non verò ab hominibus videatur, estque per totum mundum dispersa, 1 Reg. 8/29. 2 Tim. 2/19. (5) Ecclesia est vel Universalis vel Particularis. Illa diffunditur per totum mundum & dicitur Catholica tum ob doctrinam tum etiam quia ad certum locum non est alligata, Matth. 28/19. Marc. 16/15. Hæc est in certo loco Terræ, sive magno sive parvo, hoc est, in integro regno, civitate & familia, Act. 9/31. Rom. 15/11. 1 Corinth. 16/19. Act. 11/26. Apoc. 2/1.8.12. 1 Cor. 16/19. Coloss. 4/15. Tandem denique (6) Pontificii absurdè distinguunt Ecclesiam in virtuales, Repræsentativam, & visibilem. Illam dicunt Sanctis Angelis & beatis hominibus in cælo competere. Istam constituere Romanum Pontificem & reliquum clerum h. e. Episcopos, Cardinales, Monachos &c. Hanc Laicorum, ut ipsi illos vocant, multitudinem esse censent. Absurdè sanè, imò absurdissimè! Nam (1) Angeli non nobiscum vocantur ad unam Ecclesi-
am, ne-

am, neque per auditionem verbi Dei & usum Sacramentorum nobiscum unam Ecclesiam constituere possunt (2) Sacrilegum & Tyrannicum est soli clero titulum Ecclesiæ attribuere, quasi personarum acceptio more humano locum apud Deum haberet. Contrarium legitur in Epistolis Apostolorum, Ecclesiam videlicet constituisse & ex clero & ex laicis, uti videre est, Apoc. 2 & 3 & locis paulò ante allegatis. Et hæc nunc dicta sunt de definitione & divisione Ecclesiæ.

Q U Æ S T I O III.

An Doctrina Evangelica per B. Lutherum à tenebris Papatus vindicata & asserta sit recens & nova, atque tantum his ultimis temporibus excogitata?

Aldax est Pontificiorum & quidem maximè Jesuitarum assertio, Ecclesiam nostram Evangelicam coepisse tantum ante sesquicentenos annos cum ipso Lutero, à quo etiam dogmata nostræ fidei ob spiritum quendam elatum & fastuosum recenter excogitata sint; Solam autem Romanam seu Pontificiam Ecclesiam esse veram illam catholicam Ecclesiam, Unam, Sanctam, Apostolicam, Sponsam Christi, domum Dei, columnam & firmamentum veritatis. *Vid. Martinus Becanus Manual. Lib. 1. c. 3. de Ecclesia Concl. 2. & 5.* Quà fronte & quàm veritate hæc dicantur hic dispiciemus. (1) Certum est veram Ecclesiam esse antiquissimam eamque in paradiso tempore Adami coepisse, Gen. 3. 15. atque tandem per Patriarchas, Prophetas, Christum & Apostolos propagatam fuisse (2) Perennitatem Ecclesiæ non negamus sed concedimus Ecclesiam Dei nunquam deficere neque defecisse neque etiam defecturam simpliciter, juxta S. Scripturæ oracula Esa. 59. 21. Matth. 16. 18. c. 28. 20. (3) Distingvendum est inter Ecclesiam pressam & liberam, sive inter Ecclesiam latentem & patentem sive florentem.

rentem. Ita Ecclesia latens fuit tempore Eli Sacerdotis, 1 Sam. 3. 1. ubi dicitur sermonem Jehovah fuisse rarum temporibus illis nec fuisse visionem apertam. Ita Elias Propheta se solum esse querebatur 1 Reg. 19. 14. Confer 2 Chronic. 15. 3. 2 Reg. 22. 8. Ecclesia Patens sive florens est quæ extra persecutionis statum posita est. Ita comparatur Urbi supra montem positæ, quæ abscondi non potest, & lucernæ super candelabrum splendenti omnibus qui sunt in domo, Matth. 5. 14. 15. (4) Potest fieri ut in uno loco Terræ Ecclesia sit latens, in alio verò loco florens. Ita ante Lutherum in occidente fuit Ecclesia latens, in oriente florens pro ratione statûs illius temporis. (5) Potest Ecclesia particularis hæc vel illa, imò etiam omnes particulares Ecclesiæ, tantæ angustię involvi atque obscurari, ut quoad externum purum ac legitimum ministerium publicè nobis non constet ubi & quo in loco sit vera Ecclesia Christi particularis visibilis? His præmissis dicimus Doctrinam Evangelicam à B. Luthero assertam esse antiquissimam & vetustissimam, Aliud enim est cœpisse Ecclesiam Lutheranam quoad nomen & aliud quoad rem sive doctrinam. Homines mutantur singulis generationibus, non verò ita doctrina, quæ semper & constans eadem est.

Argumentamur: I.

Quacumq; doctrina & fides fuit omnium Patriarcharum Prophetarum, & Apostolorum illa non est nova sed antiquissima, vetustissima. At doctrina & fides Evangelica à B. Luthero asserta fuit &c. E.

II.

Quacumq; Ecclesia habet antiqua illa Biblia canonica primitiva Ecclesiæ, eundem Baptismum, eandem Cœnam Domini, eandem absolutionis formam, eandem veneratur & admittit Concilia, & symbola, illa est non nova, sed antiquissima. Atqui Ecclesia à B. Luthero Lutherana, rectius verò Apostolica, Catholica dicta, ita se habet. Ergò.

III. Quæ-

Quaecumq; doctrina Prophetis & Apostolis ignota fuit & tantum ante aliquot secula in Papatu cepit illa est nova & falsa. Atqui doctrina Pontificiorum ita se habet. Ergo.

Minor probatur. In universa enim S. Scriptura nullibi hæc habentur figmenta vel pro dogmatibus fidei venditantur, puta, Missæ Pontificia, Traditiones Papales, Indulgentiæ, Invocatio mortuorum, Purgatorium Ethnicum & Pontificium, aliaq; similia.

Q U Æ S T I O IV.

Ubi fuerit Ecclesia vera ante Lutherum?

Querunt à nobis Catholici Romanenses ubi & in quo Terræ loco, Regno vel orbis parte fuerit Ecclesia vera ante Lutherum per aliquot secula, quæ eadem dogmata cum Lutherana Ecclesia habuerit? (1) Aliud est dicere sub Papatu fuisse veram Ecclesiam & aliud longè, Papatum fuisse veram Ecclesiam. Illud affirmamus. Hoc rotundè negamus. (2) In Papatu quædam sunt quæ sunt Dei & Christi, ut, Biblia, Baptismus, Coena Domini; quædam quæ sunt Papæ & Antichristi, ut Traditiones, Idololatria, Purgatorium, &c. (3) In græca Orientis Ecclesia fuit Christianismus & Sacramentorum administratio, quæ tamen extra occidentem & Papatum constituta fuit.

His præmissis Respondemus Ecclesiam verā ante Lutherum fuisse etiam in sine sub Papatu (1) Apud illos qui Pontificiam Idololatriam improbarunt, quales plurimi inde à tempore invalescentis Tyrannidis pontificiæ extiterunt, cū videre est in Cathalogo Testium veritatis (2) Apud Martyres, qui sanguine & morte suā testati sunt se abhorrere ab Idololatria Pontificia, quo etiam referendus Johānes Huss & Hieronymus Pragensis, qui contra omnem fidem datam Anno 1415 in Concilio Constantiensi combusti sunt (3) Apud Infantes in medio Papatus, in nomine S-S. Trinitatis baptizatos, eos videlicet, qui post baptismum mortui sunt antequam Idololatria Papalis ipsos inficeret & perverteret [4] Apud simplices illos Christianos, qui ex Evangelis & Epistolis & Historia passionis Christi simplicem fidem arripuerunt & fiduciā in misericordiā Dei & meritū Christi mortui sunt [5] Nō dubitamus quosdam & hodie in media Italia & Hispania Idololatriam Pontificiam detestari in corde suo, neq; sequitur, si nos eisdem digitis non possumus monstrare. E. non dantur. Novit Dominus suos. 2 Ti. 2. 9. (6) Tempore Eliæ Ecclesia etiā coram mundo inconspicua erat & arbitrabatur Elias se solum inser Baalitis supermanisse 1 Reg. 19/14. sed v. 18. inquit Deus; Reliquo feci

ex Israël septies mille: quorum omnium genua non curuaverunt se Bahali, & quorum omnium os non osculatum est illum. Si Propheta ignoravit illo tempore Ecclesiam ibi esse & tamen ibi fuit, nobis idem contingere poterit, neque à nostra Ignorantia statim ad rei negationem valet consequentia, ut Philosophi loquuntur. Patet hinc calumniari & mentiri Antichristi milites, quando de nobis clamant, statuere nos, neminem in Papatu unquam salvatum neque salvari, adeoque per aliquot secula nullam, ut ipsi nugantur, fuisse Ecclesiam veram, sed eam penitus interiisse; concedimus enim in & sub Papatu quosdam salvari sed non per Papisticam religionem, quatenus sunt Papistæ, sed quatenus simplici fide in meritum Christi fiduciam suam collocant, ignorantiam habentes puræ negationis de impietate meretricis Babylonicae.

Q U Æ S T I O V.

An Ecclesia Apostolica per continuam successionem ita ad Papatum devoluta sit, ut hodie nulla Ecclesia Apostolica dici queat, nisi Pontificia?

Purima hic notanda venirent de singulis ferè verbis in Quæstione propositis; sed breves propter institutum nostrum ducemus lineas. (1) Ecclesia Apostolica dicitur vel propter personam Apostolorum vel propter Doctrinam. Illo modo dicebantur Ecclesiæ viventibus Apostolis; Hoc modo quævis Ecclesia, quæ Apostolorum doctrinam fovet, rectè dicitur Apostolica. Ita Symbolum Apostolicum dicitur, quia Apostolicam fidem continet. (2) Continua successio est vel localis vel doctrinalis, sive vel in officio vel in dogmate. Non autem quæritur de successione in loco, sed de successione in doctrina. Ita Pharisei dicuntur sedere in Cathedra Moïsi secundum officium in quo erant, secundum doctrinam verò Hypocritæ erant. Matth. 23/2. 3. 13. (eq. (3) Ecclesia Pontificia consideratur vel ratione dogmatum Papalium, vel ratione dogmatum quorundam, quæ non ad Papatum pertinebant, sed in Papatu, corruptissimè quamvis, existebant. Illo modo se habet, Pontificis Romani infallibilitas, Purgatorium &c. Hoc modo Baptismus, Cæna Domini & Sacer Codex (4) Quando quæritur quibusnam Lutherus successerit & quosnam habuerit antecessores, respondemus: illis omnibus qui ante ipsum veritatem Evangelicam agnoverunt. Si autem Pontificii spuriam suorum Pseudo-Episcoporum successionem urgeant, ultrò concedimus, Lutherum Lupis istis rapacibus non successisse nec alios Orthodoxos Pastores an imum ipsis succedere.

His præmissis negamus Ecclesiam Pontificiam esse Apostolicam, quæ videlicet doctrinam Apostolorum per continuam successionem apud se & in se habeat. Quia in omnibus ferè Articulis fidei Apostolis Ecclesia Pontificia contradicit, & ne forsan supervacaneis nos detineamus ambagibus, proponemus in forma Syllogistica unum vel alterum argumentum.

Argumentamur :

I.

Quæcunq; Ecclesia docet S. Scripturam esse imperfectam, obscuram, insufficientem normam religionis, Sanctos esse invocandos &c. illa contrariatur Apostolicæ doctrinæ. Atqui Ecclesia Pontificia ita docet. Ergo Ecclesia Pontificia contrariatur apostolicæ doctrinæ, & per consequens non est apostolica. Major probatur. Quia S. Scriptura est perfecta 2 Tim. 3/15. 16. 17. Joh. 5/19. perspicua 1 Pet. 1/19. 20. 21. Plal. 119/8. 9. Sufficientissima Religionis norma Gal. 1/8. &c. Minor extra controversiam est, & ex Ecclesia Pontificia pullulat.

II.

Quæcunq; Ecclesia aliud habet caput, quam Christum Jesum, illa non est Apostolica. Pontificia Ecclesia aliud habet caput quam Christum Jesum. Ergo non est Apostolica. Major probatur quia Ecclesiæ Apostolicæ caput est solus Christus Eph. 1/22. cap. 4/15. c. 5/13. Coloss 1/18. Minor constat ex Praxi Pontificiorum, qui Petrum & Papam caput Ecclesiæ faciunt, & ita ex Ecclesia monstrum aliquod multiceps fingunt. Vid. Becanus Manual. Lib. 1. cap. IV. de capite Ecclesiæ. Nobis Christus æterna illa petra est caput Ecclesiæ, esto Pontificiis Caput Ecclesiæ suæ Antichristus & filius ille perditionis!

III.

Quæcunq; Ecclesia peccatorum remissionem pecuniâ vendit, illa non est Apostolica. Pontificia hoc facit. Ergo. Major probatur Act. 8/18. 20. Minor plius quam vera est ex Historia Anni 1517 de indulgentiis Papalibus, quas Johannes Terzelus in Germania in perniciem Coronæ Papalis pecuniâ vendebat, unde etiam primordia Reformationis oriebantur; cujus venditionis plusquam Judaicæ si non pudet Scotti Romani basiatores, nulla sane amplius erit apud ipsos honestatis æstimatio. Ipsi viderint & hæc boni consulant! Alias plura!

Q U Æ S T I O. VI.

An Ecclesia Romana seu Pontificia sit vera Ecclesia?

Becanus in Manual. Lib. 1. cap. 3. Conclus. V. hanc ponit Thesin: Ecclesia Romana seu Pontificia est vera Christi Ecclesia. Lepida sanè & per-

fedē Papistica positio! Quam si Becanus ex S. Scriptura demonstrasset,
 dignus fuisset ollā culina & corona romanā. Nos videbimus an res ita se
 habeant non? (1) Distingvendum est inter Ecclesiam Romanam & in-
 ter Ecclesiam Pontificiam. Non omnis Romana Ecclesia statim
 est Pontificia. Ita tempore Apostoli Pauli Ecclesia Romana non erat
 Pontificia. (2) distingvendum inter triplicem Ecclesiae Romanae
 statum ratione temporis; *Primus status* refertur ad tempora Apostolorum,
 ubi concedimus illo tempore Romanam Ecclesiam fuisse veram Ec-
 clesiam quippe ab Apostolis plantatam, hinc Paulus ad Romanos scribens
 inquit: *Fides vestra annuntiatur in toto mundo Rom. 1/8. Secundus status* refer-
 tur ad vetustiore illam Ecclesiam Romanam aliquot seculis post mortem
 Apostolorum existentem, & hanc quoq; concedimus fuisse veram Ecclesiam,
 quae fundamentum fidei retinuerit, e si rugosa atq; supersticiosa in dogma-
 tibus & ritibus non paucis fuerit; maxime circa finem invalescente jam
 Tyrannide Papali, fatendum enim hic esse quandam diversitatem putamus
 circa principium, medium & finem, istius Ecclesiae, quoad labem & naevos
 suos. *Tertius status* refertur ad reliquum & hodiernum tempus quatenus Ec-
 clesia Romana Pontificia dicitur quae Papam Romanum pro capite suo ag-
 noscit. De hac ultimā acceptione quaestio praesens instituitur.

His praemissis dicimus Romanam seu Pontificiam Ecclesiam non esse ve-
 ram Ecclesiam. Quia (1) Apostolus Paulus inquit, Ecclesiam Romanam
 excindendam fore, si incredula fiat & non per fidem stet, Rom. 11/20. 22.
 At Ecclesia ista jamdudum incredula facta est & fidem veram amisit contra
 monitum Pauli huic Ecclesiae olim commissum, Rom. 4/2. 3. cap. 14/23.
 & Gal. 1/16. Quia (2) Ecclesia Romana in fundamento fidei errat, uti
 prolixē à Theologis nostris demonstratur & ex praxi Religionis Pontificiae
 patet. Quia (3) Ecclesia Romana Pontificia est Ecclesia particularis. Parti-
 cularem autem Ecclesiam deficere posse à fide expresse dicitur in Sacra Scri-
 ptura 1 Tim. 4/1. 2 Pet. 2/1. & etiam exemplo Ecclesiae Judaicae aliarumque
 probari potest. Romanam Pontificiam Ecclesiam verò defecisse à fide vel
 exinde constare potest, quod statuunt, per opera hominum nos justificari &
 salvari nec non per merita Sanctorum, non autem per fidem in Christum
 Jesum, quamvis expresse dicatur Act. 4/12. *Non est in alio quoquam salus nec
 enim aliud nomen est sub caelo quod datum sit hominibus per quod oporteat nos servari.*

Q U A E S T I O VII.

*Angenuinus Character verae Ecclesiae sit pura & sincera verbi Dei
 praeedicatio*

prædicatio ut & legitimus Sacramentorum usus?

A Nequam Sententiam nostram exprimamus quædam cautela loco præmonenda & præsupponenda sunt. Distingvimus (1) inter Ecclesiam Triumphantem & militantem. Quæritur de hac, non illâ, concedimus enim ultro Characteres hosce sive Notas Ecclesiæ Triumphanti non competere. Distingv. (2) inter Ecclesiam visibilem & invisibilem. Quæritur de illâ, non hac, quia enim ista invisibilis est, externas sanè non habet notas. Distingv. (3) inter Ecclesiam pressam & florentem. Quæritur potissimum de hac. Distingv. (4) inter cognitionem verorum membrorum veræ Ecclesiæ per has notas generalem & personalem seu individuaalem. Quæritur de priori. Distingv. (5) ratione hominum inter hominem docilem & indocilem. Quæritur de illo, non hoc. Turca enim vel Judæus notas hæc ignorans non statim potest certificari, quæ nam sit vera Ecclesia, perinde ut Sol ortus est nota diei, qui tamen ortus cæcum de die non certificat.

His præmissis Sententia nostra est, illam esse veram Ecclesiam in qua verbum Dei, purè docetur & Sacramenta legitimè administrantur, adeoque in his genuinum Ecclesiæ veræ Characterem consistere. Quia (1) Ecclesiæ Corinthiaca dicitur genita esse per prædicationem verbi Dei sive Evangelium, 1 Cor. 4/15. Confer, Jacob. 1/18. 1 Pet. 1/23. Quia (2) expressè in Sacris Literis dicitur Deum Ecclesiæ sibi colligere per usum Sacramentorum legitimum, Joh. 3/5. Matth. 28/19. 20. Eph. 5/26. 27. 1 Cor. 10/17. Quia [3] hæ duæ notæ; verbi Dei sincera prædicatio & legitimus Sacramentorum usus, sunt Ecclesiæ proprium in quarto modo, utpote cui uni, Soli & semper conveniunt. Nulla autem Adversariorum Pontificiorum Nota Ecclesiæ ita se habet. Ergo sequitur verum & genuinum veræ Ecclesiæ Characterem consistere in purâ verbi Dei prædicatione & legitimâ Sacramentorum administratione sive usu. Has notas jam dictas veræ Ecclesiæ celeberrimus Theologus, D. Brochmandus, Notas Ecclesiæ Essentiales vocat, quippe sine quibus Ecclesia vera patens esse nequit. Secundariæ autem inquit, Ecclesiæ Notæ sunt 1. Unitas: 2. Sanctitas: 3. Universalitas: 4. Auctoritas: 5. Ab errore immunitas: 6. Perpetuitas: 7. Afflictio & calamitas. Syst. Theol. Tom. 2. Artic. de Eccles. p. mihi 680. De quibus nos hoc addimus: Quemadmodum istæ Notæ certissimæ sunt; ita tamen non facile à quovis observabiles sunt, nisi accedat essentialium illarum pædagogia & quasi manu ductio.

Q U Æ S T I O VIII.

*An illa sit vera Ecclesia hodierno tempore, quæ Miracula
edere potest?*

Quia hic de Notis & Signis Ecclesiæ agimus, propter studiosam Inventutem simpliciter tantum enumerabimus Notias Ecclesiæ, quas Pontificii coacervant, ubi tamen notandum, quosdam ponere tres notas, quosdam sex vel octo, quosdam duodecim, quosdam quindecim: *quæ omnes sunt ejusmodi, ut vel ad veras notas, à nobis propositas possint referri, vel sint aliæ etiam communes, & accidentariæ, ac proinde neq. propriæ neq. perpetuæ, vel ambiguae, obscuræ, fallaces & incertæ, ut loquitur Mentzerus in Exeg. Aug. c. p. 333.* Nos, ut antea dictum, recenslebimus quindecim Pontificioium notas Ecclesiæ & quidem ex Bellarmino Lib. 4. cap. 3. de Notis Eccl. c. 4. c. 7, c. 8. c. 9. 10. 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18. hoc ordine utfit (1) Nomen Catholicum (2) Antiquitas (3) Duratio continua seu non interrupta (4) Amplitudo & varietas credentium (5) Successio Episcoporum (6) Conspiratio sive consensus in doctrina cum Ecclesia Antiqua (7) Unio membrorum inter se & cum capite, Pontifice Romano (8) Sanctitas doctrinæ (9) Efficacia doctrinæ in convertendis gentibus (10) Sanctitas vitæ primorum patrum e. g. Bernhardi, Dominici, Francisci, Benedicti &c. (11) Miraculorum gloria (12) Lumen propheticum (13) Confessio Adversariorum (14) Infelix exitus Ecclesiam oppugnantium (15) Felicitas Temporalis. Quas Notas singulas examinatas vide sis apud Leonb. Hutt. Loc. Theol. à pag. 364. usque ad p. 368. Cùm verò hic singulas hæc Ecclesiæ notas ob angustiam pagellarum nos ad incudem examinis revocare nequeamus, de XI-mâ tantum Bellarmini Notâ hic brevissimè quædam monebimus & notabimus, videlicet de Miraculorum gloria; *An scilicet Ecclesia vera hodierno tempore habeat Miraculorum gloriam? Sive: An hodierno tempore miracula in Ecclesia sint necessaria?* Becanus Lib. 1. cap. 111. De Ecclesia, Num. 68. pag. 80. Manual. Controvers. hunc in modum de hâc materia scribit; *Nullum unquam Miraculum à Lutheranis aut Calvinistis patratum est Ut verissime de illis scripserit Erasmus in Diatribe de Lib. Arb. Nullum eorum adhuc extitisse qui vel equum claudum sanare potuerit. Hæc claudus Becanus.*

Nos præmonemus hic (1) Distingv. inter Ecclesiam Christi plantandam & plantatam. De illa concedimus Quæstionem, quæritur de hâc, (2) Distingvendum inter privilegium speciale, extraordinarium & ad tem-

ad tempus tantum Ecclesiæ concessum, & inter Notam Ecclesiæ perpetuam ac infallibilem. (3) Distingvendum inter Ecclesiam primitivam & hodiernam. Quæritur potissimum de hac.

His præmissis dicimus, Miracula in Ecclesia non esse necessaria neq; gloriam Miraculorum esse notam infallibilem per se Ecclesiæ veræ. Quia (1) Johannis Baptistæ doctrina vera erat etsi nulla ediderit miracula, erat etiam alia à doctrina Judæorum, & tamen nulla fecit miracula Joh. 10. / 41. Quia (2) Miracula etiam adscribuntur Antichristo 2 Thess. 1/9. Quia (3) Diabolus quoque potest facere miracula talia qualia Pontificii faciunt Exod. 7/15. 25. cap. 8/7. nunquam enim adhuc probarunt, ipsos posse miracula vera edere; quæ sanè tantum à virtute divinâ fluunt.

Addimus hic loci propter Jesuistas duo hæc Porismata (1) Nostre Ecclesiæ agnoscit antiquam illam Christi & Apostolorum Doctrinam, ideo etiam cõtenta est Christi & Apostolorum miraculis (2) Gloria miraculorum tribuitur Magis Ægyptiis qui certè extra Ecclesiam erant, ut paulò ante dictum, & etiam ~~Ke. the. 10~~ Antichristi censetur Matth. 14/24. cap. 7/22. 2 Thess. 2/9.

Q V Æ S T I O IX.

An Pontifex Romanus sit Caput Ecclesiæ?

Quæstionem hanc operosissimè à Jesuistis defensam simpliciter & rotundè negamus. Argumentamur: (1) Nulla Mulier est caput Ecclesiæ. Papa (Johanna VIII.) Anno 850 fuit Mulier. Ergò non fuit Caput Ecclesiæ. Ergò Ecclesia fuit tunc sine capite. Minor probatur ex Plarina in vita Johan. VIII. Martino Polono in Chronico ad Annum 850 &c. Argumentamur: (2) Ecclesia sine capite non est Ecclesia. At post tempora Clementis. V Ecclesia Romana fere per duos Annos fuit sine Papa, adeoq; sine Capite. Ergò tunc Ecclesia non fuit Ecclesia. Quod absurdum. Argumentamur: (3) Ecclesia unum habet caput. At tempore Concilii Constantiensis tres fuerunt Pape adeoq; tria capita in Ecclesia Romana. Ergò non est Ecclesia vera Romana Ecclesia. Sequitur hinc (1) Aliquando Pontificem (Johannam) non fuisse Caput Ecclesiæ (2) Quia Ecclesia nunquam est sine capite, Ecclesia autem Romana fuit sine Pontifice Romano, hunc ipsum non posse esse caput Ecclesiæ. (3) Quia Ecclesia unum tantum habet caput, aliquando autem tres fuerunt Papæ, iterum non potest Pontifex Romanus esse caput Ecclesiæ. Q U Æ S T I O X.

An illi, qui in Ecclesia Pontificia vel aliâ Heretica ordinati & S. Ministerio ibidem functi sunt, si convertantur ad nostram Ecclesiam, denuò de novo ordinandi sint?

Casus

Causus iste proponitur à D. Brochmando Tom. 11. Syst. Theol. Artic. de Minist. Eccl. Cas. Consc. XV. pag. mihi 973. ubi adductus rationibus nonnullis affirmat Quæstionem. Alii ut D. Gerhard. D. Friedlib. negant Quæstionem. Medull. Theol. de Minist. Eccl. Cas. Consc. 41. pag. mihi 1015. Quia (1) Ordinatio fit publico totius Ecclesiæ Nomine. Quia (2) Substantialia ritus istius observantur. Quia (3) Ob eandem causam Baptismus integer censetur ab Hæreticis collatus. Quia (4) Ordinatio in V. T. à Sacerdotibus in doctrinâ corruptis censebatur integra. Matt. 23/23. *Hec Fridl. loco citato.* Nos addimus. Quia (5) Ex ordinatione Pontificia probatur ex parte Lutheri vocatio. Quia (6) Ordinatio non est Articulus Fidei sed tantum ritus Ecclesiasticus. Quia (7) Dignitas S. Ministerii facile vilescit tum apud Ecclesiam tum maximè apud Conversum si ordinatio reperatur. Hinc si quid dicendum est, videtur potius inclinandum esse ad negantem partem. Dn. D. Brochm. loco dicto, has habet rationes. Quia (1) Exploratio fieri debet de sinceritate doctrinæ & vitæ per ordinationem. Resp. Potest hoc fieri & sine ordinatione imò præsupponitur in converso. Quia (2) Paulus antea Phariseus Act. 26. 5. conversus accipit manuum impositionem: Act. 9/17. Resp: (1) Pauli vocatio fuit extraordinaria (2) Dubitari posset utrum allegato loco ordinatio intelligatur, nondum enim baptizatus fuit tunc Paulus ut ex seq. v. 18. videre est (3) Non omnis manuum impositio statim est ordinatio. Quia (3) Paulus iteratè accepit manuum impositionem Act. 9/17. & Act. 13/2, 3. Resp. Antea dictum: Non omnis impositio manuum est ordinatio, potest etiam esse tantum benedictio &c. Eligat ex his Christianus Lector, quam volet sententiam, propterea non errabit in fide aut salute suâ periclitabitur.

Corollaria Respondentis.

1. An vocatio Ministro Ecclesiæ sit necessaria? Aff. Hebr. 5/4. Rom. 10/15. 2. An Lutherus legitimam habuerit vocationem? Aff. 3. An qui aliquo corporis vitio laborant ad S. Ministerium admitrendi sint? Distingv. 4. An inter Ecclesiæ Ministros sint gradus & ordines diversi? Aff. Eph. 4/11. 1 Cor. 12/4, 18, 19, 30. 5. An ministris Ecclesiæ liceat Magistratum peccantem publice arguere? Distingv. 6. An Ministris Ecclesiæ tempore pestis vel persecutionis fugere liceat? Distingv. 7. An ¹¹⁰Constitutus jure divino sacris ordinibus sit annexus? Negaur.

F I N I S.

A T T E N T I O

